

Brusel 28. listopadu 2022
(OR. en)

14463/22

DEVGEN 198
COHAFA 100
PROCIV 137
RELEX 1484
ACP 120
ENV 1119
MIGR 340
CLIMA 578
COPS 533
SUSTDEV 189
ONU 133

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	28. listopadu 2022
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	13834/22
Předmět:	Snižování rizika katastrof v rámci vnější činnosti EU – závěry Rady (28. listopadu 2022)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o snižování rizika katastrof v rámci vnější činnosti EU, které přijala Rada dne 28. listopadu 2022 na svém 3914. zasedání.

Závěry Rady o snižování rizika katastrof v rámci vnější činnosti EU

1. **Rada konstatuje**, že roste počet katastrof, s nimi spojených ztrát na lidských životech, hospodářských a environmentálních škod a souvisejících zranitelných míst, která způsobují riziko a nestabilitu, jako jsou konflikty, chudoba a nerovnost, a zároveň hrozí zhroucení ekosystémů a přírodních stanovišť. Dopady globálních otřesů, jako je zhoršování stavu životního prostředí a změna klimatu, ozbrojené konflikty, zejména útočná válka Ruska vůči Ukrajině, a zdravotní hrozby, jako je pandemie COVID-19, poukazují na propojenou a systémovou povahu aktuálních rizik, jakož i na jejich potenciál vyvinout se v katastrofy s dominovým efektem napříč zeměpisnými oblastmi a odvětvími a brzdit lidský rozvoj.
2. **Rada zdůrazňuje** význam vědeckých údajů a posouzení týkajících se změny klimatu a z ní vyplývajících nebezpečí, jejích důsledků a dopadů, jako jsou rostoucí rizika v oblasti klimatu a dalších nebezpečí, jakož i přizpůsobení se této změně a její zmírňování, ochrana a další možnosti, které předložil Mezivládní panel OSN pro změnu klimatu. Splnění těchto globálních programů vyžaduje lepší přístup k pozorování Země, včetně údajů založených na vesmírných technologiích a související infrastruktury, s přihlédnutím ke zvláštním potřebám rozvojových zemí. Rada rovněž zdůrazňuje doplňkovou hodnotu místních a tradičních znalostí a postupů.
3. Extrémní povětrnostní události a události s pomalým nástupem, které prohlubuje změna klimatu, jsou stále častější a intenzivnější a v kombinaci se zhoršujícím se stavem životního prostředí, zranitelností a expozicí zvyšují riziko ztrát na lidských životech, materiálních a přírodních škod, zvyšují adaptační, humanitární a rozvojové potřeby a dále prohlubují mezeru ve financování cílů udržitelného rozvoje. Poškozené ekosystémy mohou vést ke konkurenci a konfliktům z důvodu nedostatku zdrojů, zejména půdy a vody. Rada uznává, že je třeba urychleně zvýšit úsilí o přizpůsobení se změně klimatu, zejména proto, že ani zastavení veškerých emisí skleníkových plynů by nedokázalo zabránit dopadům změny klimatu.

4. **Rada bere na vědomí** prioritu, kterou Evropská unie výslovně stanovila pro zelenou transformaci a ochranu biologické rozmanitosti v rámci Zelené dohody pro Evropu, cíl dosáhnout klimatické neutrality uvedený v evropském právním rámci pro klima, jakož i ambici – podpořenou balíčkem opatření na podporu oživení – ekologičtější a odolnější Evropy, která je lépe vybavena na to, aby mohla čelit současným a budoucím výzvám, a to i v rámci své vnější činnosti. **Rada připomíná** závěry Rady ze dne i) ze dne 3. června 2021 o vytvoření Evropy odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, ii) ze dne 19. listopadu 2021 o problematice vody v rámci vnější činnosti EU, iii) ze dne 23. listopadu 2021 o zvyšování připravenosti, schopnosti reakce a odolnosti vůči budoucím krizím a iv) ze dne 3. března 2022 o opatřeních civilní ochrany v reakci na změnu klimatu.
5. **Rada uznává** důležitost účinného snižování rizika katastrof, anticipačních opatření a rozvoje založeného na rizicích pro záchranu životů a zachování dobrých životních podmínek a důstojnosti, snižování humanitárních potřeb, přizpůsobování se změně klimatu a dosažení udržitelného rozvoje a budování odolnosti, zejména v nejméně rozvinutých zemích a malých ostrovních rozvojových státech, přičemž nikdo nesmí být opomenut.
6. **Rada zdůrazňuje**, že při snižování rizika ztrát a škod je důležité odvrátit, minimalizovat a řešit ztráty a škody spojené s nepříznivými účinky změny klimatu, včetně (náhlých) extrémních povětrnostních událostí a událostí s pomalým nástupem, a zdůrazňuje úlohu udržitelného rozvoje, snižování rizika katastrof, integrovaného hospodaření s vodními zdroji, opatření v oblasti klimatu a anticipačních opatření. Systémy a infrastruktura v oblasti integrovaného hospodaření s vodními zdroji, včetně těch, které se týkají oblasti vody a odpovídajících sanitárních a hygienických zařízení, by měly být odolnější a klimaticky neutrální.
7. **Rada uznává** propojení mezi nestabilitou, konflikty a katastrofami. V nestabilních situacích a v místech zasažených konfliktem mohou katastrofy zintenzivnit základní příčiny nestability a příčiny konfliktu a destabilizovat vyhlídky na udržitelné oživení a mír. Participativní a inkluzivní procesy snižování rizika katastrof a anticipační opatření v souladu s trojím propojením humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti mohou sloužit jako nástroj pro budování míru v oblastech, kde se vzájemně ovlivňují katastrofy a konflikty, zatímco opatření pro předcházení konfliktům mají zásadní význam pro prostředí, které přispívá ke snižování rizika katastrof. Rada zdůrazňuje, že do analýzy souvislostí, plánování a monitorování a hodnocení společných opatření v partnerských zemích je třeba začlenit vícerozměrné hodnocení rizik, odolnosti a citlivosti vůči konfliktům, a to s přihlédnutím k vícerozměrným nástrojům EU pro posuzování rizik, jakož i k osvědčeným postupům z konkrétních nástrojů na snižování rizika katastrof¹.

¹ Kupříkladu Iniciativa pro budování kapacit na snižování rizika katastrof (CADRI).

8. **Rada uznává**, že nerovnosti a chudoba vedou k rozdílným dopadům katastrof, a zdůrazňuje, že pro účinné snižování rizika katastrof je nutné zajistit, aby nikdo nebyl opomenut, a začlenit přístup založený na lidských právech, přičemž je třeba zachovat hledisko genderové rovnosti, práv dětí, věku a zdravotního postižení ve všech fázích plánování, provádění, monitorování a hodnocení snižování rizika katastrof, jakož i plnou, rovnoprávnou a smysluplnou účast. Za tímto účelem by měly být použity dezagregovaná data a zajištěna jejich srovnatelnost.
9. **Rada znovu potvrzuje**, že vnější činnost EU v oblasti snižování rizika katastrof by měla být v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cíli udržitelného rozvoje, sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030 a jeho globálními cíli a Pařížskou dohodou a jejími dlouhodobými cíli a prováděcím rámcem a měla by k jejich provádění přispívat.
10. **Rada vítá**
- a. „Program pro odolnost z Bali“ jako výsledek sedmého zasedání Globální platformy pro snižování rizika katastrof (23. až 28. května 2022)² a „Plán pro evropský a středoasijský region odolný vůči katastrofám do roku 2030 Evropského fóra pro snižování rizika katastrof“ jako výsledek Evropské regionální platformy pro snižování rizika katastrof (25. a 26. listopadu 2021)³;
 - b. závěry globální hodnotící zprávy o snižování rizika katastrof z roku 2022⁴ a výzvu k přijetí opatření s cílem i) měřit, co má pro nás hodnotu, ii) navrhovat systémy tak, aby zohledňovaly, jak se lidé v souvislosti s riziky rozhodují, a iii) rekonfigurovat systémy správy a řízení a finanční systémy tak, aby fungovaly napříč jednotlivými oblastmi, a utvářet je na základě konzultací se zasaženými lidmi;
 - c. předsednictví EU v rámci Platformy pro vysídlení v důsledku katastrof jako příležitost zvýšit úsilí o řešení problému vysídlování obyvatelstva vyvolaného katastrofami, změnou klimatu a zhoršováním stavu životního prostředí, prosazovat celosvětové informační kampaně a podporovat mnohostranná partnerství a procesy;
 - d. konferenci OSN o vodě v roce 2023 jako příležitost k diskusi na nejvyšší úrovni a k přijetí závazku investovat do vodních zdrojů coby nástrojů, které přispívají k odolnosti, prevenci a snižování rizika katastrof, a k mobilizaci všech zúčastněných stran a odvětví k urychlení opatření k dosažení cílů souvisejících s problematikou vody a cílů Agendy 2030;

² <https://globalplatform.undrr.org/publication/co-chairs-summary-bali-agenda-resilience>

³ <https://www.undrr.org/publication/european-forum-disaster-risk-reduction-roadmap-2021-2030>

⁴ <https://www.undrr.org/gar2022-our-world-risk>.

- e. změnu právních předpisů týkajících se mechanismu civilní ochrany Unie, které stanoví cíle Unie v oblasti odolnosti vůči katastrofám na základě současných a výhledových scénářů, přičemž uznává, že mechanismus civilní ochrany Unie hraje stále významnější úlohu při předcházení katastrofám a připravenosti na ně, a vítá zřízení sítě znalostí, která bude systematicky začleňovat rozvoj kapacit a vědu;
- f. prohlášení poskytovatelů humanitární pomoci ohledně klimatu a životního prostředí⁵ a Charty o klimatu a životním prostředí pro humanitární organizace⁶, které usnadní společnou práci na řešení humanitárních dopadů krizí v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti a životního prostředí.
11. **Rada se zájmem očekává** pokračování Glasgowského dialogu mezi smluvními stranami UNFCCC, příslušnými organizacemi a zúčastněnými stranami s cílem jednat o opatřeních pro financování činností zaměřených na odvrácení, minimalizaci a řešení ztrát a škod spojených s nepříznivými dopady změny klimatu a **znovu potvrzuje** trvalé odhodlání EU a jejích členských států co nejrychleji zahájit plné fungování Santiagské sítě s cílem urychlit poskytování technické pomoci ze strany relevantních organizací, subjektů, sítí a odborníků, jež bude vycházet z poptávky a bude zaměřené na zavádění relevantních přístupů v rozvojových zemích, které jsou obzvláště zranitelné vůči nepříznivým dopadům změny klimatu.
12. V této souvislosti **Rada vyzývá** Komisi, ESVČ a členské státy, aby:
- a. **uznaly** přínosy snižování rizika katastrof, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně a dalších vhodných přístupů k odvrácení, minimalizaci a řešení ztrát a škod a jejich doplňkovost;
- b. **zajistily**, aby opatření EU v oblasti rozvoje, míru, klimatu a humanitární pomoci vycházela z rizik, čímž se zvýší schopnost partnerských zemí zapojit se do preventivních opatření, řešit základní příčiny, vyrovnat se s budoucími otřesy a stresem a připravit se na katastrofy, předcházet jim, přizpůsobit se jim a odpovídajícím způsobem na ně reagovat;

⁵ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/climate-change-and-environment/humanitarian-aid-donors-declaration-climate-and-environment_en

⁶ <https://www.climate-charter.org>

- c. **zajistily**, aby připravenost na katastrofy a snižování rizika katastrof byly začleněny do humanitární i rozvojové politiky a opatření, a **prosazovaly** odpovědnost za společné financování ze strany aktérů v oblasti rozvoje, humanitární pomoci, klimatu a míru, a to s přihlédnutím ke specifické povaze každého kontextu a k dostupným zdrojům s cílem zajistit, aby byly využívány nejúčinnější a nejvhodnější nástroje financování;
- d. od reaktivní reakce na krizi **přešly** k proaktivnějším, do budoucna zaměřeným a anticipačním opatřením, financování a řízení rizik a při současném dodržování humanitárních zásad a mezinárodního humanitárního práva posílily koordinaci, soudržnost a doplňkovost mezi humanitárními, rozvojovými a mírovými akcemi a aktéry, a to na základě zkušeností získaných z pilotní fáze provádění trojího propojení humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti, a **dále realizovaly** propojení ve všech příslušných zemích, jakož i dále dokumentovaly účinné provádění přístupů ke snižování rizika katastrof v kontextu trojího propojení;
- e. **podporovaly** začlenění anticipačních opatření do humanitárního programového cyklu, jakož i adaptačních plánů v reakci na změnu klimatu a posílení připravenosti a rychlého přístupu k podpůrným programům při plánování rozvoje;
- f. **zajistily** transformační přístup ke snižování rizika katastrof, který bude citlivý vůči konfliktům, bude řízen a prováděn na místní úrovni, zaměří se na děti, bude zohledňovat genderové hledisko a zahrnovat osoby se zdravotním postižením, bude založen na lidských právech a bude se zabývat základními příčinami genderové nerovnosti a dalšími nerovnostmi ve všech politikách a postupech;
- g. **posílily** spolupráci prostřednictvím přístupu týmu Evropa v oblasti snižování rizika katastrof a boje proti změně klimatu, přičemž jako příklad považuje iniciativu týmu Evropa zaměřenou na přizpůsobení se změně klimatu a odolnost v Africe;

- h. **podporovaly** posuzování rizik katastrof, rizik v oblasti klimatu a životního prostředí v celém humanitárním a rozvojovém plánování a programování jako klíčový nástroj pro mapování a hodnocení rizik, nebezpečí a zranitelných míst a pro určení dostupných a potřebných kapacit ke snížení stávajících rizik a zabránění vzniku rizik nových, jakož i k posílení připravenosti na katastrofy. Posouzení rizik by měla být pro jednotlivé kontexty specifická, vědecky podložená a měla by zahrnovat genderovou analýzu. Měla by být prováděna z hlediska postiženého obyvatelstva, zejména osob ve zranitelném postavení, a měla by zajistit jejich smysluplné zapojení do analýzy, rozhodování a provádění samotného posouzení s přihlédnutím k otázkám, jako je gender, věk, zdravotní postižení, etnický původ, domorodý původ nebo identita a další charakteristiky. Náležitá pozornost by měla být věnována rozmanitosti, vícenásobným a průřezovým formám diskriminace, jakož i dynamice konfliktů;
- i. **posílily** správu pro komplexní řízení rizik katastrof, rizik v oblasti klimatu a životního prostředí na všech úrovních a ve všech odvětvích, zvyšovaly povědomí o rizicích katastrof, podporovaly odbornou přípravu a výcvik, rozvíjely účinné koordinační mechanismy a dlouhodobá partnerství mezi různými veřejnými orgány a příslušnými zúčastněnými stranami, včetně místních aktérů, původního obyvatelstva, akademické obce, výzkumných institucí a soukromého sektoru, jakož i organizací žen, dětí a mládeže, organizací osob se zdravotním postižením a dalších organizací občanské společnosti. Měla by být podporována místně řízená řešení v souladu se zásadami pro přizpůsobení na místní úrovni dohodnutými na 26. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC);
- j. **podporovaly** navrhování a provádění nových a inovativních přístupů zaměřených na lidi, včetně financování a pojištění rizik v oblasti klimatu a katastrof, prostřednictvím iniciativ, jako je iniciativa „Global Shield against Climate Risks“ (Globální štít proti klimatickým rizikům), s cílem zvýšit makroekonomickou stabilitu v partnerských zemích a zajistit systematickou, soudržnou a trvalou ochranu osob, které jsou nejvíce ohroženy a žijí v chudobě, zejména v nestabilních a rozvojových zemích, se zvláštním důrazem na nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy. V tomto ohledu je přeshraniční a regionální spolupráce klíčem k dlouhodobé odolnosti;

- k. **podporovaly** koordinaci úsilí v oblasti přenosu technologií a budování kapacit přímo v postižených regionech s využitím inovací a nových vědeckých přístupů, a to včetně údajů, s cílem zajistit přímý prospěch osobám ve zranitelném postavení, mimo jiné zpřístupněním těchto řešení jako globálních veřejných statků. Dále je vyzývá, aby podporovaly partnerské země při navrhování a provádění politik a pobídek s cílem prosazovat environmentálně udržitelné investice odolné vůči změně klimatu a katastrofám a zlepšily odolnost infrastruktur vůči změně klimatu, mimo jiné prostřednictvím řešení inspirovaných přírodou;
- l. **snížily** environmentální stopu činnosti EU v rámci její vnější činnosti;
- m. **podpořily** výzvu generálního tajemníka OSN, aby bylo zajištěno, že každá osoba na zemi bude do pěti let chráněna systémy včasného varování, přičemž ústředním bodem bude komplexní hodnotový řetězec včasného varování zaměřený na lidi, a to od posuzování rizik až po infrastrukturu a dosah ke všem členům komunity. Rada rovněž uznává význam iniciativy týkající se systémů včasného varování ohledně rizik plynoucích ze změny klimatu⁷ pro dosažení tohoto cíle.

⁷ Jakož i další příslušné iniciativy a nástroje, jako je „WMO Integrated Global Observing System“ (WIGOS, integrovaný globální pozorovací systém WMO), „WMO Information System“ (WIS, informační systém WMO) a „Global Data Processing and Forecasting System“ (GDPFS, globální systém zpracování a prognóz údajů), „WMO Coordination Mechanism“ (WCM, koordinační mechanismus WMO), „Global Multi-hazard Alert System“ (GMAS, globální systém varování s širší škálou rizik), „Global Basic Observing Network“ (GBON, celosvětová základní pozorovací síť), „Systematic Observation Financial Facility“ (SOFF, finanční nástroj pro systematické pozorování), „WMO Vision and Strategy for Hydrology“ (vize a strategie WMO pro hydrologii) a související akční plán, „Water and Climate Coalition“ (koalice pro vodu a klima), „Alliance for Hydromet Development“ (aliance pro rozvoj hydrometeorologie) a další partnerství se Světovou bankou, Zelený klimatický fond, Rozvojový program OSN (UNDP), soukromý sektor a další subjekty.